

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Навчально-методичний центр післядипломної освіти,
підвищення кваліфікації та доуніверситетської підготовки

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. першого проректора

Валентина СІЛІЧ-БАЛГАБАЄВА

2024 р.

Програма та навчальний план
тренінг-курсу за програмою:

«Недискримінаційне середовище закладу вищої освіти»

Дніпро

2024

Розробник (-и): Іванчук С.А., доц., доктор пед. наук.

Робоча програма схвалена на засіданні науково-методичної ради НМЦ ПДО ПК ДП
Протокол від “ 07” лютого 2024 року № 2

Голова науково-методичної ради НМЦ ПДО ПК ДП

Ольга ПРИХОДЬКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. першого проректора

Валентина СІЛЧ-БАЛГАБАСВА

2024 р.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

тренінг-курсу за програмою

«Недискримінаційне середовище закладу вищої освіти»

№ з/п	Назва тем	Кількість годин			Всього годин
		Лекції	Практ. роб.	Сам. роб.	
1.	Булінг. Протидія булінгу в закладі освіти.	4	4	10	18
2.	Кібербулінг. Явище кібербулінгу як науково-педагогічна проблема	2	2	10	14
3.	Мобінг. Профілактики проявів мобінгу в соціальних групах	2	2	10	14
4.	Харасмент. Харасмент у колективі: способи захисту	2	2	10	14
5.	Підсумковий іспит				
	Всього годин	10	10	40	60

Директор НМЦ ПДО ПК ДП

Ольга ПРИХОДЬКО

Тематичний план курсу
«Булінг. Протидія булінгу в закладі освіти»
(8 годин)

№ з/п	Тема	Вид заняття	Кількість годин
1.	Тема 1. Булінг: Що це і чому важливо про це говорити? Ознаки булінгу. Ролі в булінгу: жертва, агресор, свідок. Види та форми булінгу. Створення системи протидії булінгу, що сприяє безпечному освітньому середовищу	лекція	4
2.	Тема 2. Емпатія проти булінгу: Як зрозуміти інших? Вплив булінгу на психічне здоров'я.	практичне, заняття	2
3.	Тема 3. Протидія булінгу в закладах освіти.	тренінг	2

Рекомендована література:

1. Ведернікова А. О. Протидія булінгу в європейських країнах: кримінально-правові аспекти: стаття. 2021. [Електронний ресурс]. URL: https://revolution.allbest.ru/law/01279483_0.html
2. Журавко Т. В. Булінг як соціально-психологічна проблема в освітньому середовищі: стаття. ISSN 2663-6026 (Print). 2663-6034 (Online). Теорія і практика сучасної психології [Електронний ресурс]. 2019 р., № 6, Т. 1. URL: http://tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/6_2019/part_1/12.pdf
3. Закусило О. Явище булінгу у студентському середовищі. Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу: матеріали VI Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції, присвяченій 20-ти річчю інституту (м. Луцьк, 21–22 травня 2020 року) / упоряд.: О.А.Бундак, Т.Й.Жалко, Н.Г.Конон. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. С 86-93.
4. Зеленська, Л. Д., Васильєва, М. В. Проблема запобігання та протидії булінгу в освітньому середовищі закладу вищої освіти (за результатами моніторингового дослідження). Педагогічна Академія: наукові записки, (8). 2024 <https://doi.org/10.5281/zenodo.13253457>

5. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Методичний посібник. / Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.

6. Туранська А. Булінг як соціально-психологічний феномен в освітньому середовищі закладів вищої освіти : дис. – Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023.

7. Цись Я. В. Проблема розповсюдження булінгу в ЗВО. The 5 th International scientific and practical conference “Progressive research in the modern world”(February 1-3, 2023) BoScience Publisher, Boston, USA. 2023. 674 p. 2023. С. 456.

Тематичний план курсу
«Кібербулінг. Явище кібербулінгу як науково-педагогічна проблема»
 (4 години)

№ з/п	Тема	Види занять	Кількість годин
1.	Тема 1. Кібербулінг: Що це таке? Форми кібербулінгу: Види та приклади. Вплив кібербулінгу на жертв: Психологічні наслідки. Як розпізнати кібербулінг	Лекція	1
		Практичне (семінарське) заняття	1
2.	Тема 2. Стратегії протидії кібербулінгу: Як захистити себе в онлайн-просторі? Роль соціальних мереж у поширенні кібербулінгу. Емпатія в цифровому світі. Створення безпечного онлайн-середовища: Кроки до запобігання кібербулінгу.	Лекція	1
		Практичне (семінарське) заняття	1

Рекомендована література:

1. Ведернікова А. О. Кримінологічна характеристика кібербулінгу та його видів, інформація і право: стаття. № 3(38)/2021, [Електронний ресурс]. URL: <http://il.ippi.org.ua/article/view/243813>
2. Гіденко Є. С. Кібербулінг: насильство в соціальній мережі: стаття. ISSN 2307-1745 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 65 Сер.: Юриспруденція. 2021, с 27 № 50. [Електронний ресурс] URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc50/8.pdf>
3. Гмиря Н. І. Кібербулінг: як виявити та попередити: Матеріали II Всеукраїнського науково-практичного форуму [Електронний ресурс]. 2020. Суми. С. 29–33. URL:

http://soippo.edu.ua/images/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0

4. Долгова О. М. Кібербулінг як форма психологічного насильства та шляхи його подолання: видавнича група «Наукові перспективи». «Перспективи та інновації науки» [Електронний ресурс]. Випуск No 10(15), 2022. С. 449–459. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/issue/view/82/122>

5. Колотило М. К. Кібербулінг: відмінності від «традиційного» булінгу та шляхи подолання: стаття. 2020. [Електронний ресурс]. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/39887/1/S_r_i_s_X_2020-190-193.pdf

6. Міхеєва О.Ю. Кібербулінг як соціально-педагогічна проблема: стаття. / О. Ю. Міхеєва, М. М. Корнієнко. «Young Scientist» № 11 (63) November, 2018. [Електронний ресурс]. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/11/60.pdf>

7. Мойса Б. Протидія кібербулінгу та кібергрумінгу в Україні: стаття. [Електронний ресурс]. URL: <https://dnmcps.com.ua/sites/default/files/2021->

8. Пагава О. В. Кібербулінг як відчуття індивіда від умов «мережевого» суспільства. Scientific Journal Virtus, April # 13, 2017. [Електронний ресурс]. С. 67–72. URL: <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/314/1/Journal13.pdf#page=67>

9. Хоменко З. І. Світовий досвід запобігання кібербулінгу в мережевому спілкуванні підлітків: соціально-психологічний аспект: стаття. ISSN 2663- 6026 (Print), 2663-6034 (Online). Теорія і практика сучасної психології [Електронний ресурс]. 2019. URL: http://tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2019/part_2/29.pdf

Тематичний план курсу
«Мобінг. Профілактики проявів мобінгу в соціальних групах»
 (4 години)

№ з/п	Тема	Вид заняття	Кількість годин
1.	Тема 1. Мобінг: Що це і чому він важливий? Різниця між мобінгом і булінгом: визначення та особливості. Причини мобінгу: чому це відбувається на роботі? Вплив мобінгу на психічне здоров'я працівників. Ознаки мобінгу. Стратегії протидії мобінгу: як захистити себе? Роль керівництва в запобіганні мобінгу.	лекція	2
2.	Тема 2. Я та моя ідентичність	практичне заняття - тренінг	2

Рекомендована література

1. Качмар О. Мобінг як різновид психологічного насильства в трудовому колективі. Актуальні проблеми філософії та соціології Науково-практичний журнал Випуск 14 [Електронний ресурс]. 2016. URL: https://www.researchgate.net/profile/Aliya-Mursalova/publication/361483429_NASLEDSTVENNOE_PRAVO_V_AVRAAMICESKIH_RELIGIAH/links/62b41117dc817901fc74b9be/NASLEDSTVENNOE-PRAVO-V-AVRAAMICESKIH-RELIGIAH.pdf#page=58
2. Красюк Т. В. Федорченко А. О. Мобінг: причини виникнення та способи подолання. Аналітичне-порівняльне правознавство / редкол.: Ю. М. Бисага (голов. ред.), Д. М. Белов, С. Б. Булеца та ін.; ДВНЗ «УжНУ» – Ужгород, 2022. – №6. – С. 140-145. – Бібліогр.: с. 144-145. URL <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/273560/268929>
3. Ладик В. Є. Мобінг на робочому місці: як протидіяти насильству на роботі. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2022. № 2. С. 146–153.

4. Лопушинський І. П., Ковнір О. І. Мобінг (цькування) в управлінні персоналом: механізми правового врегулювання в Україні та світі. 2021.

5. Щетініна Л. В., Рудакова С. Г., Дробинська К. О. Мобінг: сутність та інституційні засади захисту працівників. Проблеми економіки. 2018. №. 1 (35). – С. 315-320.

6. Юшко А. М., Чехун Д. Р. Мобінг у трудових відносинах. – 2020.
[Електронний ресурс]. URL:
<https://openarchive.nure.ua/entities/publication/b596aff8-232b-4b57-a471-0fbde6c468ca>

Тематичний план курсу
«Харасмент. Харасмент у колективі: способи захисту»
 (4 години)

№ з/п	Тема	Види занять	Кількість годин
1.	Тема 1. Харасмент: Визначення та типи. Види харасменту. Ознаки харасменту. Вплив харасменту на жертв: психологічні та емоційні наслідки.	Лекція	1
		Практичне (семінарське) заняття	1
2.	Тема 2. Стратегії протидії харасменту: як захистити себе? Як говорити про харасмент: важливість комунікації. Створення безпечного середовища: кроки до запобігання харасменту	Лекція	1
		Практичне (семінарське) заняття	1

Рекомендована література:

1. Ведернікова А. О., Корсунська В. В., Стариченко А. О. Проблеми харасменту у вищій освіті та засоби протидії. Соціально-психологічні та правові аспекти протидії насиллю в освітніх закладах: матер. III Всеукр. форуму (Дніпро, 10 лют. 2022 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет». С. 26.

2. Загоруй Л. М., Загоруй І. С. Харасмент як вид гендерної дискримінації. Вісник Луганського навчально-наукового інституту імені Е.О. Дідоренка. 2023. №. 2. С. 34-45.

3. Корсунська В. В. Харасмент в освітніх закладах. Соціальнопсихологічні та правові аспекти протидії насиллю в освітніх закладах : матеріали II Всеукр. Форуму, м. Дніпро, 11 лютого 2021 р. С. 111-115

4. Мосейко А. Г. Проблеми харасменту у вищій освіті та засоби протидії. – 2022. [Електронний ресурс]. URL: <http://dgu.com.ua/bitstream/123456789/914/1/Мосейко%20А.Г..pdf>

5. Пляка Л. В. Булінг, мобінг, харасмент: пізнати та попередити [Електронний ресурс]. URL: <https://nuph.edu.ua/wpcontent/uploads/2015/01/202082.pdf>.

6. Філіппова В. Д., Філіппова В. В. Мобінг і харасмент як детермінанти міжособистісних відносин у структурах державного органу. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2019. №. 1.